

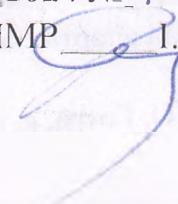
МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет соціально-гуманітарних технологій, спорту та реабілітації
Кафедра психології, педагогіки та суспільних дисциплін

Затверджено

Науково-методична рада ДПУ,

від 12.09.2024 № 1

Голова НМР І. ШЕМЕЛИНЕЦЬ

Робоча програма навчальної дисципліни

«НОВІТНЯ ІСТОРІЯ УКРАЇНИ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВИМІР»

для підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
денної та заочної форми навчання

галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

спеціальність 053 «Психологія»

освітня програма «Психологія»

галузь знань 06 «Журналістика»

спеціальність 061 «Журналістика»

освітня програма «Журналістика і зв'язки з громадськістю»

галузь знань 03 «Гуманітарні науки»

спеціальність 035 «Філологія»

освітня програма «Германські мови та літератури (переклад включно)»

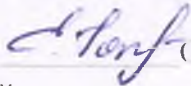
галузь знань 01 «Освіта/Педагогіка»

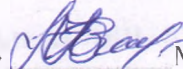
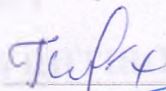
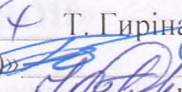
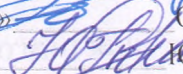
спеціальність 017 «Фізична культура і спорт»

освітня програма «Фізична культура і спорт: тренер з виду спорту», «Фізкультурно-спортивна реабілітація і рекреація»

статус дисципліни: обов'язкова

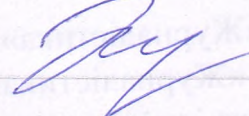
Робоча програма навчальної дисципліни «Новітня історія України: європейський вимір» укладена на основі освітньої програми «Психологія», освітнього рівня спеціальності 053 «Психологія», затвердженої Вченою радою Університету 12.07.2024 року, №19;
 освітньої програми «Журналістика і зв'язки з громадськістю», освітнього рівня спеціальності 061 «Журналістика», затвердженої Вченою радою Університету 12.07.2024 року, №19;
 освітньої програми «Германські мови та літератури (переклад включно)», освітнього рівня спеціальності 035 «Філологія», затвердженої Вченою радою Університету 12.07.2024 року, №19;
 освітньої програми «Фізична культура і спорт: тренер з виду спорту», освітнього рівня спеціальності 017 «Фізична культура і спорт», затвердженої Вченою радою Університету 12.07.2024 року, №19;
 освітньої програми «Фізкультурно-спортивна реабілітація і рекреація», освітнього рівня спеціальності 017 «Фізична культура і спорт», затвердженої Вченою радою Університету 12.07.2024 року, №19.

Укладач: О. Готра, к. іст. н., доцент, доцент кафедри психології, педагогіки та суспільних дисциплін

Гарант освітньої програми «Психологія» М. Заушнікова
 Гарант освітньої програми «Журналістика і зв'язки з громадськістю» Т. Гиріна
 Гарант освітньої програми «Германські мови та літератури (переклад включно)» О. Дячук
 Гарант освітньої програми «Фізична культура і спорт: тренер з виду спорту» Ю. Сергієнко

Розглянуто і схвалено вченою радою факультету соціально-гуманітарних технологій, спорту та реабілітації від «12» вересня 2024 р. № 2

Голова Вченої ради факультету соціально-гуманітарних технологій, спорту та реабілітації Н. І. Зікун, доктор наук із соціальних комунікацій, професор

Завідувач навчально-методичного відділу І. В. Качур, к. біол. наук, доцент

ЛИСТ ОНОВЛЕННЯ ТА ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕННЯ
 РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
 РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЄНО
 на засіданні кафедри психології, педагогіки та суспільних дисциплін
 Протокол від _____ 202__ р. № _____

Лист оновлення та перезатвердження РПНД

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри	Підпис гаранта ОП

ЗМІСТ

1. Передмова	4
2. Опис навчальної дисципліни	6
2.1. Компетентності і результати навчання	6
2.2. Пререквізити та постреквізити вивчення дисципліни	8
2.3. Структура навчальної дисципліни	9
2.4. Рейтинг-план	11
2.5. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення	16
3. Програма навчальної дисципліни	17
4. Критерії оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів вищої освіти	25
5. Засоби діагностики результатів навчання	27
6. Форми та питання поточного та підсумкового контролю	28
7. Рекомендована література	33

1. ПЕРЕДМОВА

Навчальна дисципліна «Новітня історія України: європейський вимір» відноситься до навчальних дисциплін циклу гуманітарної підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня зі спеціальностей 053 «Психологія», 061 «Журналістика», 035 «Філологія», 017 «Фізична культура і спорт».

Мета навчальної дисципліни: вивчення цивілізаційного, державно-політичного, соціально- економічного, духовного, етнокультурного поступу українського народу в контексті світових, загальноцивілізаційних вимірів з урахуванням профілю університету; визначення загальнолюдських і цивілізаційних ціннісно-світоглядних засад, що вплинули на перебіг історичних процесів в українських землях; з'ясування місця і ролі української історії в загальноєвропейському історичному процесі; формування історичного мислення і наукового світогляду здобувачів вищої освіти, виявлення логіки й об'єктивних закономірностей історичного процесу; формування навичок критичного мислення й наукового аналізу, оволодіння методологією і методами наукового дослідження, опанування навичками застосування міждисциплінарних підходів до вивчення історичних явищ та процесів; розвиток теоретичного і творчого мислення та індивідуальних здібностей у вирішенні практичних завдань майбутніх фахівців державної служби.

Завдання навчальної дисципліни полягає у формуванні національної та історичної свідомості народу; наданні знань про сутність історичних процесів, що відбувалися в процесі генезису та розвитку українського суспільства, їх об'єктивну зумовленість, взаємозв'язки та взаємозалежності у контексті загальноєвропейського цивілізаційного поступу; виробленні у здобувачів вищої освіти можливості широкомасштабного, концептуального бачення вітчизняних та світових історичних проблем на основі залучення історичних джерел та наукової літератури; вихованні фахівців, здатних аналізувати й узагальнювати найхарактерніші тенденції історико-цивілізаційного поступу українського народу, застосовувати отримані знання з історії України при вирішенні актуальних проблем сучасного українського суспільства.

Форми організації занять: лекції, семінари, колоквіуми, диспути, самостійна робота здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання; виконання індивідуального завдання, письмові контрольні роботи, комп'ютерне тестування на платформі MOODLE.

Методи навчання – це впорядковані способи взаємопов'язаної, цілеспрямованої діяльності педагога і студентів, спрямовані на ефективне розв'язання навчально-виховних завдань. Розмежовують три групи методів навчання: словесні, наочні, практичні.

Словесні методи навчання. Розрізняють такі словесні методи навчання: пояснення, інформаційне повідомлення, розповідь, бесіда, дискусія, робота студентів з навчальною літературою, лекційний метод тощо.

Наочні методи навчання. Словесні методи навчання, як правило, поєднуються із засобами наочності. У дидактиці значну роль відіграють методи наочності, до яких відносять: - ілюстрування (зображення, наочне пояснення); - демонстрування (показ); - самостійне спостереження, досліди.

Практичні методи навчання. До цієї групи методів відносять вправи, лабораторна робота, практична робота, дидактична гра тощо.

Логічні методи. Мислення студента в процесі навчання проходить різними шляхами – аналітичним, синтетичним, індуктивним, дедуктивним, через моделювання, абстрагування, формалізацію тощо

Програмою курсу передбачено лекційні, семінарські заняття, індивідуально-консультаційна та самостійна робота здобувача вищої освіти.

Методи навчання :

- 1) усне опитування на семінарських заняттях (проведення диспутів, brainstorming, ділових ігор);
- 2) проведення колоквіумів (заслуховування доповідей та повідомлень, їх обговорення і рецензування);
- 3) захист презентаційних проєктів;

- 4) написання рецензій на наукові публікації;
- 5) робота з історичними джерелами.

Самостійна робота здобувача вищої освіти передбачає опанування теоретичного матеріалу з рекомендованої літератури. Наведені у програмі питання для самоконтролю покликані зорієнтувати здобувачів на вивчення і практичне засвоєння інструментарію, формування здатності узагальнити отримані результати, а також становитимуть основу при формуванні завдань до підсумкової атестації з курсу.

Індивідуально-консультаційна робота здобувача вищої освіти передбачає написання доповідей, есе, підготовку презентацій, тез на наукові конференції.

Організація поточного та підсумкового контролю знань.

Метою поточного контролю є перевірка у здобувачів вищої освіти рівня набутих на лекціях, практичних заняттях та шляхом самостійного опанування програмного матеріалу, відповідних знань та умінь. Поточний контроль здійснюється персоніфікованим оцінюванням роботи кожного здобувача вищої освіти. Структура поточного контролю враховує особливості денної, заочної форм навчання.

Максимально можлива оцінка за успішне засвоєння програмного матеріалу дисципліни складає 100 балів.

У поточному контролі знань здобувачів вищої освіти із дисципліни «Новітня історія України: європейський вимір» оцінюванню підлягають наступні *обов'язкові елементи*: системність і активність роботи на семінарських заняттях (у т.ч. і робота в малих групах); виконання модульних завдань.

Оцінка *системності і активності* роботи на семінарських заняттях передбачає контроль: рівня знань, продемонстрованого здобувачами вищої освіти в їх виступах чи відповідях на семінарських заняттях;

результатів виконання і захисту контрольних робіт чи інших завдань, винесених на конкретне семінарське заняття.

Формою підсумкового контролю знань для денної та заочної форми навчання є диференційований залік.

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

для підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня денної та заочної форми навчання освітня програма «Психологія», «Журналістика і зв'язки з громадськістю», «Германські мови та літератури (переклад включно)», «Фізична культура і спорт: тренер з виду спорту», «Фізкультурно-спортивна реабілітація і рекреація».

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3 Кількість кредитів – 4 (заочна)	Обов'язкова	
Модулів – 2	Рік підготовки:	
Змістових модулів - 5	1-й	1-й
Загальна кількість годин – 90 Загальна кількість годин – 120 (заочна)	Семестр	
	1-й	1-й
	Лекції	
	20 год.	4 год.
	Семінарські	
	16 год.	4 год.
	Самостійна робота	
	52 год.	110 год.
Індивідуально-консультац. робота: 2 год.		
Форма семестрового контролю: диференційований залік		

2.1. КОМПЕТЕНТНОСТІ І РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Компетентності	Результати навчання
<i>Здобувачі вищої освіти спеціальності 053 «Психологія», ОП «Психологія»</i>	
ПК. здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.	ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.
ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.	ПР8. Презентувати результати власних досліджень усно/письмово для фахівців і нефахівців.
ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, відстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.
ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній	

<p>системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p>	
<p><i>Здобувачі вищої освіти спеціальності 061 «Журналістика», ОП «Журналістика і зв'язки з громадськістю»</i></p>	
<p>ЖК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі соціальних комунікацій, передбачає застосування положень і методів соціально-комунікаційних та інших наук і характеризується невизначеністю умов.</p>	<p>ПР03. Оцінювати свій чи чужий інформаційний продукт, інформаційну акцію, що організована й проведена самостійно або разом з колегами</p>
<p>ЖК 03. Здатність бути критичним і самокритичним.</p>	<p>ПР09. Оцінювати діяльність колег як носіїв прав і обов'язків членів суспільства, представників громадянського суспільства</p>
<p>ЖК 09. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p>	<p>ПР10. Оцінювати діяльність колег з точки зору зберігання та примноження суспільних і культурних цінностей і досягнень</p>
<p>ЖК 10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p>	
<p><i>Здобувачі вищої освіти спеціальності 035 «Філологія», ОП «Германські мови та літератури (переклад включно)»</i></p>	
<p>ЖК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов</p>	<p>ПРН 3. Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.</p>
<p>ЖК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p>	<p>ПРН 4. Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.</p>
<p>ЖК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види</p>	

та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	
ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	
ЗК 4. Здатність бути критичним і самокритичним.	
ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.	
СК 3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мов(и), що вивчаються(ється).	
<i>Здобувачі вищої освіти спеціальності 017 «Фізична культура і спорт», ОП «Фізична культура і спорт: тренер з виду спорту»</i>	
ЗК.3. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.	ПРН1. Здійснювати аналіз суспільних процесів у сфері фізичної культури і спорту, демонструвати власне бачення шляхів розв'язання існуючих проблем.
СК.6. Здатність до розуміння ретроспективи формування сфери фізичної культури і спорту.	

2.2. ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ:

Супутніми для вивчення цієї дисципліни є «Культура українського народу», «Правознавство».

Наступними для цієї дисципліни буде вивчення дисципліни «Філософія».

2.2. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСБ-24-1, ЖБ-24-1, ФЛБ-24-1, ФКБТ-24-1

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	Всього	у тому числі				
лек.		сем	ікр	п р	с.р.с.	
1	2	3	4	5	6	7
<i>Модуль I = 1 заліковий кредит (30 год.)</i>						
ЗМ 1 (Т. 1). Феномен української історії у світлі нових теоретико-методологічних підходів						
Т. 1. Теоретико-методологічні засади курсу Історична пам'ять, історична політика, історичні міфи	6	1	1	-	-	4
ЗМ 2 (Т. 2). Княжа доба української історії у світових вимірах						
Т. 2. Християнізація Європи. Хрещення Русі як цивілізаційний вибір	8	1	1	-	-	6
ЗМ 3 (Т. 3,4). Ранньомодерна історія України (XIV – XVIII ст.)						
Т. 3. Трансформація українського суспільства у литово-польську добу	6	2	2	-	-	2
Т. 4. Генезис козацтва у світлі теорії компаративних фронтів. Революції XVI – XVIII ст. як чинник генезису модерного суспільства	10	2	2	-	-	6
Разом за Модулем 1	30	6	6	-	-	18
<i>Форма контролю – контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40 хв.) – письмова робота</i>						
МОДУЛЬ II = 2 залікових кредити (60 годин)						
ЗМ 4 (Т. 5,6). Регіональна специфіка модернізаційних змін в українських теренах						
Т. 5. Модернізація: європейський і вітчизняний досвід. Епоха націоналізму: від етнокультурної спільноти до політичної нації	16	4	2	-	-	10
Т. 6. Світові війни і криза гуманітаризму: трагічний досвід людства	14	4	2	-	-	8
ЗМ 5 (Т. 7,8). Геополітичні і ціннісно-світоглядні трансформації в контексті глобалізації						
Т. 7. Україна в умовах біполярного світу: шлях до незалежності	10	3	3	-	-	4
Т. 8. Європа на початку XXI ст.: виклики і перспективи. Україна: труднощі подолання імперського спадку	20	3	3	2	-	12
Разом за Модулем 2	60	14	10	2	-	34
<i>Форма контролю – контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 60 хв.) – письмова робота</i>						
<i>Комп'ютерне тестування на платформі дистанційного навчання ДІТУ MOODLE</i>						
<i>Форма підсумкового контролю – диференційований залік</i>						
Усього годин	90	20	16	2	-	52

2.3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСБЗ-24-1

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	заочна форма					
	Всього	у тому числі				
лек.		сем	ікр	п р	с.р.с.	
1	2	3	4	5	6	7
<i>Модуль I = 1 заліковий кредит (30 год.)</i>						
ЗМ 1 (Т. 1). Феномен української історії у світлі нових теоретико-методологічних підходів						
Т. 1. Теоретико-методологічні засади курсу Історична пам'ять, історична політика, історичні міфи	6	1	-	-	-	5
ЗМ 2 (Т. 2). Княжа доба української історії у світових вимірах						
Т. 2. Християнізація Європи. Хрещення Русі як цивілізаційний вибір	6	1	-	-	-	5
ЗМ 3 (Т. 3,4). Ранньомодерна історія України (XIV – XVIII ст.)						
Т. 3. Трансформація українського суспільства у литово-польську добу	4	-	1	-	-	3
Т. 4. Генезис козацтва у світлі теорії компаративних фронтів. Революції XVI – XVIII ст. як чинник генезису модерного суспільства	14	-	1	-	-	13
Разом за Модулем 1	30	2	2	-	-	26
<i>МОДУЛЬ II = 3 залікових кредити (90 годин)</i>						
ЗМ 4 (Т. 5,6). Регіональна специфіка модернізаційних змін в українських теренах						
Т. 5. Модернізація: європейський і вітчизняний досвід. Епоха націоналізму: від етнокультурної спільноти до політичної нації	25	1	-	-	-	24
Т. 6. Світові війни і криза гуманітаризму: трагічний досвід людства	26	-	2	-	-	24
ЗМ 5 (Т. 7,8). Геополітичні і ціннісно-світоглядні трансформації в контексті глобалізації						
Т. 7. Україна в умовах біполярного світу: шлях до незалежності	24	-	-	-	-	24
Т. 8. Європа на початку XXI ст.: виклики і перспективи. Україна: труднощі подолання імперського спадку	15	1	-	2	-	12
Разом за Модулем 2	90	2	2	2	-	84
<i>Форма контролю – контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 60 хв.) – письмова робота</i>						
<i>Комп'ютерне тестування на платформі дистанційного навчання ДПУ MOODLE</i>						
<i>Форма підсумкового контролю – диференційований залік</i>						
Усього годин	120	4	4	2	-	110

2.4. РЕЙТИНГ-ПЛАН

Години		Тема	Форма заняття та діяльності (лекція, семінар, самостійна робота здобувача, контрольний захід, підсумкове тестування, індивідуальна робота)	Результати навчання	Вага оцінки (кількість балів)	
денна	заоч.	Модуль 1			денна	заоч.
		ЗМ 1 (Т. 1). Феномен української історії у світлі нових теоретико-методологічних підходів				
1 1 4	1 0 5	Т. 1. Теоретико-методологічні засади курсу. Історична пам'ять, історична політика, історичні міфи	Лекція Семінар Самостійна робота	ОП «Психологія» ПР8. Презентувати результати власних досліджень усно/письмово для фахівців і нефаківців. ОПП «Журналістика і зв'язки з громадськістю» ПР03. Оцінювати свій чи чужий інформаційний продукт, інформаційну акцію, що організована й проведена самостійно або разом з колегами ОПП «Германські мови та літератури (переклад включно)» ПРН 3. Організовувати процес свого навчання й самоосвіти. ПРН 4. Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства. ОП «Фізична культура і спорт: тренер з виду спорту» ПРН1. Здійснювати аналіз суспільних процесів у сфері фізичної культури і спорту, демонструвати власне бачення шляхів розв'язання існуючих проблем.	0 1,5 0	0 0 0
		ЗМ 2 (Т. 2). Княжа доба української історії у світових вимірах				
1 1 6	1 0 5	Т. 2. Християнізація Європи. Хрещення Русі як	Лекція Семінар Самостійна робота	ОП «Психологія» ПР10. Формулювати думку логічно, доступно,	0 1,5 0	0 0 0

		цивілізаційний вибір		<p>дискутувати, відстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.</p> <p>ОПП «Журналістика і зв'язки з громадськістю» ПР09. Оцінювати діяльність колег як носіїв прав і обов'язків членів суспільства, представників громадянського суспільства</p> <p>ОПП «Германські мови та літератури (переклад включно)» ПРН 3. Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.</p> <p>ПРН 4. Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.</p> <p>ОП «Фізична культура і спорт: тренер з виду спорту» ПРН1. Здійснювати аналіз суспільних процесів у сфері фізичної культури і спорту, демонструвати власне бачення шляхів розв'язання існуючих проблем.</p>		
ЗМ 3 (Т. 3,4). Ранньомодерна історія України (XIV – XVIII ст.)						
2	0	Т. 3. Трансформація українського суспільства у литово-польську добу	Лекція Семінар Самостійна робота	<p>ОП «Психологія» ПР8. Презентувати результати власних досліджень усно/письмово для фахівців і нефахівців.</p> <p>ОПП «Журналістика і зв'язки з громадськістю» ПР03. Оцінювати свій чи чужий інформаційний продукт, інформаційну акцію, що організована й проведена самостійно або разом з колегами</p> <p>ОП «Фізична культура і спорт: тренер з виду спорту» ПРН1. Здійснювати аналіз суспільних процесів у сфері фізичної культури і спорту, демонструвати власне бачення шляхів розв'язання існуючих</p>	0 3 0	0 5 0

				проблем.		
2 2 6	0 1 13	Т. 4. Генезис козацтва у світлі теорії компаративних фронтирів. Революції XVI – XVIII ст. як чинник генезису модерного суспільства	Лекція Семінар Самостійна робота	ОП «Психологія» ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв’язання. ОПП «Журналістика і зв’язки з громадськістю» ПР10. Оцінювати діяльність колег з точки зору зберігання та примноження суспільних і культурних цінностей і досягнень ОПП «Германські мови та літератури (переклад включно)» ПРН 3. Організувати процес свого навчання й самоосвіти. ПРН 4. Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства. ОП «Фізична культура і спорт: тренер з виду спорту» ПРН1. Здійснювати аналіз суспільних процесів у сфері фізичної культури і спорту, демонструвати власне бачення шляхів розв’язання існуючих проблем.	0 3 0	0 5 0
30	30		Проміжний модульний контроль 1		7	
Усього за модулем 1					16	10
<i>МОДУЛЬ II</i>						
ЗМ 4 (Т. 5,6). Регіональна специфіка модернізаційних змін в українських теренах						
4 2 10	1 0 24	Т. 5. Модернізація: європейський і вітчизняний досвід. Епоха націоналізму: від етнокультурної спільноти до політичної нації	Лекція Семінар Самостійна робота	ОП «Психологія» ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, відстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника. ОПП «Журналістика і зв’язки з громадськістю» ПР10. Оцінювати діяльність колег з точки зору зберігання та примноження суспільних і культурних цінностей і	0 3 0	0 0 0

				<p>досягнень</p> <p>ОПП «Германські мови та літератури (переклад включно)»</p> <p>ПРН 3. Організувати процес свого навчання й самоосвіти.</p> <p>ПРН 4. Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.</p> <p>ОП «Фізична культура і спорт: тренер з виду спорту»</p> <p>ПРН1. Здійснювати аналіз суспільних процесів у сфері фізичної культури і спорту, демонструвати власне бачення шляхів розв'язання існуючих проблем.</p>		
4 2 8	0 2 24	Т. 6. Світові війни і криза гуманітаризму: трагічний досвід людства	Лекція Семинар Самостійна робота	<p>ОП «Психологія»</p> <p>ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.</p> <p>ОПП «Журналістика і зв'язки з громадськістю»</p> <p>ПР03. Оцінювати свій чи чужий інформаційний продукт, інформаційну акцію, що організована й проведена самостійно або разом з колегами</p> <p>ОПП «Германські мови та літератури (переклад включно)»</p> <p>ПРН 4. Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.</p> <p>ОП «Фізична культура і спорт: тренер з виду спорту»</p> <p>ПРН1. Здійснювати аналіз суспільних процесів у сфері фізичної культури і спорту, демонструвати власне бачення шляхів розв'язання існуючих проблем.</p>	0 3 0	0 10 0

ЗМ 5 (Т. 7,8). Геополітичні і ціннісно-світоглядні трансформації в контексті глобалізації

3	0	Т. 7. Україна в умовах біполярного світу: шлях до незалежності	Лекція	ОП «Психологія ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, відстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника. ОПП «Журналістика і зв'язки з громадськістю» ПР10. Оцінювати діяльність колег з точки зору зберігання та примноження суспільних і культурних цінностей і досягнень ОПП «Германські мови та літератури (переклад включно)» ПРН 3. Організувати процес свого навчання й самоосвіти. ОП «Фізична культура і спорт: тренер з виду спорту» ПРН1. Здійснювати аналіз суспільних процесів у сфері фізичної культури і спорту, демонструвати власне бачення шляхів розв'язання існуючих проблем.	0	0
3	0		Семінар		4,5	0
4	24		Самостійна робота		0	0
3	1	Т. 8. Європа на початку ХХІ ст.: виклики і перспективи. Україна: труднощі подолання імперського спадку	Лекція	ОП «Психологія ПР8. Презентувати результати власних досліджень усно/письмово для фахівців і нефахівців. ОПП «Журналістика і зв'язки з громадськістю» ПР03. Оцінювати свій чи чужий інформаційний продукт, інформаційну акцію, що організована й проведена самостійно або разом з колегами ОПП «Германські мови та літератури (переклад включно)» ПРН 3. Організувати процес свого навчання й	0	0
3	0		Семінар		4,5	0
2	2		Інд.-консульт. роб		7	10
12	12		Самостійна робота		0	0

				самоосвіти. ПРН 4. Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства. ОП «Фізична культура і спорт: тренер з виду спорту» ПРН1. Здійснювати аналіз суспільних процесів у сфері фізичної культури і спорту, демонструвати власне бачення шляхів розв'язання існуючих проблем.		
		Проміжний модульний контроль 2	Аудиторна контрольна робота (для заочної ф/н)		7	15
60	90	Усього за модулем 2			29	35
		Комп'ютерне тестування на платформі дистанційного навчання ДПУ MOODLE			5	5
		Форма підсумкового контролю – екзамен			50	50
		Усього за курсом			100	100

2.5. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Zoom, Moodle

Мультимедійний супровід освітнього процесу

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Феномен української історії у світлі нових теоретико-методологічних підходів

Тема 1. Теоретико-методологічні засади курсу. Історична пам'ять, історична політика, історичні міфи

План лекційного заняття:

1. Методологічні зауваги до курсу «Історія України: європейський вимір».
2. Центральна-Східна Європа як історичний регіон.
3. Історична пам'ять, історична політика, історичні міфи.

План семінарського заняття

1. Категорії історичного пізнання «історичний простір», «історичний час», «історичний регіон».
2. Історична пам'ять, історична політика, історичні міфи як чинники формування історичної свідомості.
3. Історичні джерела та їх роль в історичному пізнанні.

План самостійної роботи здобувача вищої освіти

1. Охарактеризуйте інституції, що формують історичну політику.
2. Якими принципами, на Вашу думку, необхідно керуватися при формуванні історичної політики держави? Чому?
3. Історичні міфи та їх роль у формуванні історичної пам'яті.

Питання для самоконтролю:

1. Яку роль відіграють категорії «історичний простір» та «історичний час» в історичному пізнанні?
2. Охарактеризуйте Центральну-Східну Європу як історичний регіон. Визначте специфіку його історичного поступу і роль України в цих процесах.
3. Чи завжди історичні міфи відіграють деструктивну роль?
4. Визначте особливості сучасної історичної політики (за матеріалами статті Г. Касьянова «Історична політика 1990-х – поч. XXI ст.: Україна та пострадянський простір»).

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [2,3]

Допоміжні: [4,11,18,20]

Інформаційні ресурси Інтернет: [21,22]

Міжнародні видання: [24]

Змістовий модуль 2. Княжа доба української історії у світових вимірах

Тема 2. Християнізація Європи. Хрещення Русі як цивілізаційний вибір

План лекційного заняття:

1. Середньовічна Європа: основні тенденції розвитку.
2. Київська Русь у християнському цивілізаційному просторі.
3. Особливості українського етногенезу у добу Середньовіччя

План семінарського заняття:

1. Походження Русі: регіональна специфіка.
2. «Під знаком візантійської цивілізації»: еволюція держави і суспільства.
3. Русь і Степ. Монголо-татарська навала та її вплив на історичний розвиток давньоруських земель.

4. Галицько-Волинське князівство як чинник геополітичних трансформацій у Східній Європі.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Формування класового суспільства у східних слов'ян. Перші державні утворення на території України.
2. У чому суть норманської та хозарської теорії походження державності у східних слов'ян?
3. Східні слов'яни: особливості етногенезу.

Питання для самоконтролю:

1. Яка з теорій походження Русі, на Ваш погляд, є найбільш обґрунтованою і підтвердженою історичними джерелами? Відповідь аргументуйте.
2. Прокоментуйте думку Н. Яковенко: «*Переміни в житті східних слов'ян, що припали на IX-X ст., були співзвучні загальному рухові історії європейського континенту, де з різним темпом проходило втягнення колишніх «варварів» до орбіти середземноморської (греко-римської) цивілізації*». Чому, на Вашу думку, Русь опинилася в орбіті саме Візантійських впливів?
3. Яку роль у державотворчих процесах у східних слов'ян відіграла феодална роздробленість? Чи був це закономірний етап розвитку феодалного суспільства чи специфіка феодалізації регіону? Відповідь обґрунтуйте.
4. Охарактеризуйте основні етапи монголо-татарської навали на руські землі.
5. Проаналізуйте роль галицького боярства у боротьбі за галицько-волинський престол упродовж XIII – першої половини XIV ст.

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [1,3]

Допоміжні: [7,10,18,20]

Інформаційні ресурси Інтернет: [21,23]

Міжнародні видання: [24]

Змістовий модуль 3. Ранньомодерна історія України (XIV – XVIII ст.)

Тема 3. Трансформація українського суспільства у литово-польську добу

План лекційного заняття:

1. Основні тенденції розвитку європейського суспільства у ранньомодерний період.
2. Геополітичні зміни у Східній Європі упродовж XIV – XVI ст.: утворення Великого князівства Литовського, Кримського ханства, Московської держави і Речі Посполитої.
3. Реформаційні рухи в Європі та їх вплив на соціум українських земель.

План семінарського заняття:

1. Інтеграція українських земель до складу Великого князівства Литовського і Польського королівства: державно-політичні, соціо економічні й етнокультурні наслідки.
2. Інститути Магдебурзького права та «шляхетської демократії» та їх вплив на регіональний розвиток.
3. Реформація як чинник соціокультурних трансформацій в українських теренах.
4. Еволюція структур повсякденності у ранньомодерну добу: регіональна специфіка.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Визначте передумови і чинники об'єднання Великого князівства Литовського і Польського королівства.
2. Дайте характеристику змінам, що відбулися в українських теренах внаслідок поширення Реформаційних ідей.
3. Прокоментуйте висновок Н. Яковенко: «Прискоренню колонізаційних процесів середньоруського боярства сприяв збіг його життєвих інтересів з інтересами прийшлого лицарства, яке

прагнуло урівняти статус своєї нової батьківщини з внутрішніми регіонами королівства, тобто поширити на Русь права та привілеї, здобуті польською шляхтою». Чи можна говорити про виключно примусовий характер колонізації руської еліти?

4. Як Ви розумієте твердження Н. Яковенко: «Запровадження міського права стало справжньою «урбанізаційною революцією», оскільки вилучало міську громаду з-під юрисдикції королівської адміністрації, яку віднині заступали представники виборного самоврядування»? Чи можна вважати цю модель зародком громадянського суспільства?

Питання для самоконтролю:

1. Охарактеризуйте етапи включення українських земель до складу Великого князівства Литовського і Польського королівства.
2. Що таке Контрреформація? Які були її прояви в українських землях?
3. Охарактеризуйте повсякденні структури ранньомодерного суспільства. Чи можемо ми говорити про їх регіональну специфіку? Відповідь обґрунтуйте.

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [1, 2, 3]

Допоміжні: [4,7,18,20]

Інформаційні ресурси Інтернет: [22,23]

Міжнародні видання: [24]

Тема 4. Генезис козацтва у світлі теорії компаративних фронтирів. Революції XVI – XVIII ст. як чинник генезису модерного суспільства

План лекційного заняття:

1. Теорія компаративних фронтирів. Виникнення і розвиток козацтва як суспільства фронтиру.
2. Запорозька Січ та її роль у геополітичних стратегіях Речі Посполитої, Московії, Кримського ханства, Османської імперії упродовж XVI – XVII ст.
3. Наукова революція XVI – XVII ст. та її вплив на суспільний розвиток. 2. Буржуазні революції XVI – XVIII ст. і генезис модерного суспільства.

План семінарського заняття:

1. Виникнення і розвиток козацтва як суспільства фронтиру. Еволюція українського козацтва упродовж XVI – XVIII ст.
2. Специфіка козацького державотворення в період Національно-визвольних змагань XVII ст. 3. Державницькі стратегії І. Мазепи щодо збереження козацької автономії.
3. Інкorporація Гетьманщини до складу Російської імперії: причини, періодизація та особливості процесу.

План самостійної роботи здобувача вищої освіти

1. Проаналізуйте участь козаків у європейській політиці та військових конфліктах Речі Посполитої упродовж першої половини XVII ст. Охарактеризуйте постать та історичне значення Петра Конашевича-Сагайдачного.
2. Чи можна провести паралелі між Українською національною революцією середини XVII ст. та тогочасними подіями в Європі? Аргументуйте відповідь.
3. Охарактеризуйте геополітичні зміни у Східній Європі наприкінці XVII ст. та їх наслідки для українських земель.
4. Суспільні рухи в українських землях у XVIII ст.: регіональна специфіка.
5. Культура і духовне життя: основні тенденції розвитку упродовж XVII – XVIII ст.

Питання для самоконтролю:

1. Охарактеризуйте передумови та чинники формування українського козацтва, теорії походження козацтва. Аргументуйте власну точку зору за допомогою історичних джерел.
2. Охарактеризуйте роль козацтва у соціальних рухах кінця XVI – першої половини XVII ст.
3. Перша українська Конституція Пилипа Орлика та її історичне значення.
4. Визначте роль і місце Запорозької Січі в геополітичних відносинах XVIII ст.
5. Суспільні рухи в українських землях у XVIII ст.: регіональна специфіка.

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [1,2, 3]

Допоміжні: [18,19,20]

Інформаційні ресурси Інтернет: [21,22]

Міжнародні видання: [24,25]

Змістовий модуль 4. Регіональна специфіка модернізаційних змін в українських теренах

Тема 5. Модернізація: європейський і вітчизняний досвід. Епоха націоналізму: від етнокультурної спільноти до політичної нації

План лекційного заняття:

1. Модернізація як феномен та її соціально-економічні, політико-правові й етнокультурні наслідки.
2. Лібералізм, консерватизм, націоналізм, соціалізм, комунізм та їх вплив на суспільні трансформації.
3. Український національний проект: еволюція ідеології та практичної діяльності.
4. Українські державницькі проекти й стратегії їх реалізації.
5. Боротьба проти більшовицької агресії і білогвардійського руху.

План семінарського заняття:

1. Державно-правовий, політичний і соціально-економічний статус українських земель у складі імперій Романових і Габсбургів. Особливості модернізації.
2. Український національний проект: від федералізму до самостійності.
3. Діяльність українських політичних партій і становлення українського парламентаризму.
4. Українська революція 1917-1921 рр.: державницькі проекти й стратегії їх реалізації.
5. Народження нації. Боротьба проти більшовицької агресії і білогвардійського руху.
6. Уроки Української революції 1917-1921 рр.

План самостійної роботи здобувача вищої освіти

1. Наслідки для українських земель наполеонівських війн початку XIX ст.?
2. Діяльність таємних організацій в Україні (масонські ложі, декабристські товариства, таємні товариства).
3. Більшовицька політика «воєнного комунізму».
4. Політика гетьмана П. Скоропадського: здобутки і прорахунки.
5. Прихід до влади Директорії УНР.
6. Злука ЗУНР і УНР: передумови та історичне значення.
7. Українсько-польська війна 1918-1919 рр.
8. Розгром Врангеля в Криму.
9. Селянський повстанський рух в Україні 1919-1922 рр.

Питання для самоконтролю:

1. Порівняйте особливості адміністративного устрою українських земель в складі Російської та Австрійської імперій.
2. У чому, на Вашу думку, полягає історичне значення діяльності Кирило-Мефодіївського братства?
3. Суспільна діяльність М.П. Драгоманова та його політичні погляди.
4. Революція 1848-1849 рр. та активізація національного руху в західноукраїнських землях.
5. Генезис імперіалістичних відносин на початку ХХ ст. в українських землях.
6. Політична, соціально-економічна і культурна програма Української Центральної Ради.
7. Харківський з'їзд Рад 1917 р. та українсько-більшовицька війна 1917-1918 рр.
8. Основні наслідки української національної революції 1917-1921 рр.

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [1, 2, 3]

Допоміжні: [4,7,15, 8,20]

Інформаційні ресурси Інтернет: [22,23]

Міжнародні видання: [25]

Тема 6. Світові війни і криза гуманізму: трагічний досвід людства

План лекційного заняття:

1. Україна в роки Великої війни: світовий баланс сил та національні інтереси українців.
2. Розв'язання «українського питання» у Версальсько-Вашингтонській системі повоєнного облаштування світу.
3. Україна в умовах становлення комуністичного режиму: державотворчі, соціально-економічні і культурні стратегії 1920-х років.
4. Тоталітаризм як політичний режим в Україні: його сутність та механізми реалізації

План лекційного заняття:

1. Україна між двома тоталітарними режимами.
2. Встановлення нацистського «нового порядку» на окупованій території України. Голокост як вияв кризи гуманізму: регіональна специфіка.
3. Історична пам'ять та міфологізація Другої світової війни у контексті сучасної державної й етнопатриотичної політики України.

План семінарського заняття:

1. Україна в роки Великої війни: світовий баланс сил та національні інтереси українців.
2. Революційна хвиля 1917-1919 рр. і руйнація континентальних імперій.
3. Україна в умовах становлення комуністичного режиму: державотворчі, соціально-економічні і культурні стратегії 1920-х років.
4. Початок Другої світової війни та доля західноукраїнських земель. Напад гітлерівської Німеччини та її союзників на СРСР, початок радянсько-німецької війни.
5. Нацистський «новий порядок» і розгортання руху Опору в українських землях: регіональна специфіка.
6. Звільнення території України від нацистської окупації. Наслідки Другої світової війни.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Українське питання» напередодні і по завершенні Першої світової війни.
2. Бойовий шлях Легіону січових стрільців.
3. Громадські рухи в роки Першої світової війни.

4. Революційні заворушення в Європі у 1917-1919 рр.
5. Проблема суверенітету України у 1920-1922 рр. та процес «автономізації» республіки. Проголошення Акту відновлення Української держави 30 червня 1941 р. у Львові.
6. Антигуманні стратегії нацистів на окупованих українських землях.
7. Вигнання німецько-фашистських загарбників з території України упродовж 1943-1944 рр.

Питання для самоконтролю:

1. Причини і передумови Великої війни (1914-1918 рр.).
2. Які наслідки для українських земель мало створення Версальсько-Вашингтонської системи?
3. Дайте відповідь на питання: «Українізація: самоціль чи ідеологізація духовного життя?»
4. «Українське питання» напередодні і на початку Другої світової війни (1939-1945 рр.).
5. Радянські практики в західноукраїнських землях (1939-1941 рр.).
6. Голокост як вияв кризи гуманізму: регіональна специфіка.
7. Боротьба учасників Руху Опору проти німецько-фашистських загарбників: спільне та відмінне.
8. Втрати України у Другій світовій війні.
9. Уроки Другої світової війни та її геополітичні наслідки. Питання кордонів України на завершальному етапі війни.
10. Радянська Західної України та боротьба проти націоналістичного підпілля.

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [1, 2, 3]

Допоміжні: [17,18,20]

Інформаційні ресурси Інтернет: [21,23]

Міжнародні видання: [24]

Змістовий модуль 5. Геополітичні і ціннісно-світоглядні трансформації в контексті глобалізації

Тема 7. Україна в умовах біполярного світу: шлях до незалежності

План лекційного заняття:

1. Розгортання «холодної війни» і формування біполярної моделі світу. Утворення військово-політичних блоків.
2. Протестні рухи 1950-х – 1960-х років у Європі та їх наслідки для українського суспільства.
3. Криза радянської суспільної моделі: соціально-економічні, політико-правові й етнокультурні наслідки.
4. Завершення «холодної війни» і руйнація біполярної моделі світу. Проголошення незалежності України 1991 р.

План семінарського заняття:

1. Наростання кризових явищ у суспільно-економічному житті України із середини 1960-х років. Спроби реформування економіки.
2. Український дисидентський рух як вияв національно-демократичної опозиції радянському режиму (1960-ті – 1980-ті роки).
3. УРСР у другій половині 1980-х – курс на перебудову: причини, суть і наслідки.

План самостійної роботи здобувача вищої освіти

1. Україна в період «застою». Діяльність П. Шелеста та В. Щербицького.
2. Шістдесятники. За права людини і нації: український дисидентський рух.
3. Роль дисидентського руху у національно-визвольній боротьбі українців у другій половині ХХ ст.
4. Політика «гласності». Наростання кризових і відцентрових тенденцій.

Питання для самоконтролю:

1. Охарактеризуйте сутність біполярної моделі світоустрою у повоєнний час, визначте особливості міждержавних відносин у другій половині ХХ ст.
2. Чи можливе було поєднання ринкових елементів господарювання із збереженням командно-адміністративної системи управління та монополією на владу КПРС?
3. Роль дисидентського руху у національно-визвольній боротьбі українців у другій половині ХХ ст.
4. Протестні рухи 1950-х – 1960-х років у Європі та їх наслідки для українського суспільства.
5. Криза радянської суспільної моделі: соціально-економічні, політико-правові й етнокультурні наслідки.
6. Повсякденне життя українців в умовах «розвиненого соціалізму»: соціокультурні та демографічні трансформації.

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [1, 2, 3]

Допоміжні: [4,11,16,20]

Інформаційні ресурси Інтернет: [22,23]

Міжнародні видання: [24,25]

Тема 8. Європа на початку ХХІ ст.: виклики і перспективи. Україна: труднощі подолання імперського спадку

План лекційного заняття:

1. Інтеграційні процеси в Європі у другій половині ХХ ст. і утворення Європейського Союзу.
2. Глобалізація: соціально-економічні, політичні і національно-культурні наслідки.
3. Європейське суспільство і націоналістичні виклики початку ХХІ ст.
4. Формування нових ціннісно-світоглядних орієнтирів українського народу наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст.: труднощі подолання постколоніального синдрому.
5. Російсько-українська війна. Історіографія проблеми.

План семінарського заняття:

1. Українське суспільство наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст.: соціально-економічні і політичні стратегії реформування.
2. Протестні рухи як форма громадянської активності і чинник суспільних трансформацій. Помаранчева революція 2004 р. як спроба структурного «перезавантаження» системи.
3. Революція Гідності 2013-2014 рр. та боротьба за збереження територіальної цілісності України.
4. Україна на міжнародній арені. Європейський інтеграційний процес.
5. Російсько-українська війна та її наслідки.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Завершення «холодної війни» і руйнація біполярної моделі світу.
2. Проголошення незалежності України 1991 р.: причини та наслідки.
3. Інтеграційні процеси в Європі наприкінці ХХ ст. і утворення Європейського Союзу.
4. Глобалізація: соціально-економічні, політичні і національно-культурні наслідки.
5. Формування багатопольярного світу і регіональні стратегії інтеграції.
6. Мультикультуралізм як ціннісно-світоглядна основа європейського співтовариства.
7. Європейське суспільство і націоналістичні виклики початку ХХІ ст.
8. Після перемоги. Історична пам'ять.

Питання для самоконтролю:

1. Інтеграція України у ЄС та співпраця у міжнародних структурах.
2. Зміни в культурному житті України в умовах незалежності.

3. Міжконфесійні відносини в Україні.
4. Авторитарний режим президента В. Януковича (2010-2014 рр.).
5. «Революція Гідності», економічна та суспільно-політична криза в Україні.
6. Окупація Криму і російська агресія на сході України як форми гібридної війни.

Індивідуально-консультаційна робота

1. Історичні міфи та їх роль у формуванні історичної пам'яті.
2. Історична політика: європейський і вітчизняний досвід реалізації.
3. Українці як етнос: історичні корені українського народу.
4. Формування модерних ідентичностей: регіональна специфіка.
5. Військове мистецтво запорізьких козаків (за першоджерелами).
6. Генезис українського ранньомодерного суспільства: соціальні практики і культура повсякдення.
7. Імперські стратегії інтеграції українських земель: досвід Габсбургів і Романових.
8. Молодіжні рухи в українських теренах наприкінці ХІХ – на початку ХХ ст. та їх роль у формуванні національної самосвідомості.
9. Український феміністичний рух і становлення гендерних досліджень у вітчизняній історіографії.
10. Голокост як вияв кризи гуманізму: регіональна специфіка.
11. Історія Другої світової війни і формування політики пам'яті: європейський і вітчизняний досвід.
12. Інтеграційні процеси в Європі наприкінці ХХ ст. і утворення Європейського Союзу.
13. Інтеграція України в європейські структури: політико-правові аспекти.
14. Глобалізація: соціально-економічні, політичні і національно-культурні наслідки.
15. Мультикультуралізм як ціннісно-світоглядна основа європейського співтовариства.
16. Європейське суспільство і націоналістичні виклики початку ХХІ ст.
17. Українська національна ідея в контексті суспільних перетворень початку ХХІ ст.
18. «Революція Гідності» та проблеми формування громадянського суспільства в Україні.
19. Імплементация норм права ЄС у вітчизняну систему права: досвід і перспективи.
20. Участь України у діяльності міжнародних організацій: історія і сьогодення.

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [1, 2, 3]

Допоміжні: [5,6,8,9,12,13,14]

Інформаційні ресурси Інтернет: [21,22]

Міжнародні видання: [24,25]

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Загальний розподіл балів, які здобувач вищої освіти може отримати в межах 100-бальної системи оцінювання, включає обов'язкове комп'ютерне тестування на платформі дистанційного навчання ДПУ MOODLE (максимально до 5 балів).

Шкала оцінювання роботи здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях

Кількість балів		Критерії оцінювання
Денна ф/н	Заочна ф/н	
3	8-10	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який у повному обсязі дав відповіді на всі питання. При цьому використовував актуальну наукову термінологію належним чином обґрунтував свої думки та зробивузагальнені підсумки.
2	4-7	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який в основному розкрив зміст теоретичних питань. Проте, при висвітленні деяких питань не вистачало достатньої аргументації, допускалися при цьому окремі неточності та незначні помилки.
1	1-3	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав фрагментарні відповіді на теоретичні питання (без аргументації й обґрунтування, підсумків), у відповідях присутні неточності та помилки або відповідь дана лише на окремі питання
0	0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

Виконання самостійної роботи, як правило, оцінюється під час проведення контактного заняття у вигляді опитування в тому числі за питаннями, які виносяться на самостійну роботу.

Індивідуально-консультаційна робота передбачає написання реферат на одну із обраних тем поданих в індивідуально-консультаційній роботі.

Загальні вимоги до реферату:

- Мова – державна.
- Стиль – науковий.
- Послідовність – логічна.
- Формат сторінок – А4.
- Шрифт та розмір – Times New Roman, 14.
- Міжрядковий інтервал – полуторний.
- Обсяг реферату: 10-20 стор. (студентський), 15-30 стор.
- Поля: ліве поле – 30 мм, праве – 15 мм, верхнє і нижнє – 20 мм (або 25 мм і 20 мм відповідно, в залежності від умов навчального закладу).

- Простий план – 3-4 розділи.
- Список джерел – 10-15 найменувань.
- Заголовки розділів пишуться – ВЕЛИКИМИ літерами.
- Заголовки підрозділів пишуться – Маленькими літерами (крім першої).

Структура реферату

- Титульний аркуш;
- зміст або план;
- вступ;
- основна частина;
- висновок;
- список використаної літератури.

Шкала оцінювання індивідуально-консультаційної роботи здобувачів вищої освіти

К-сть балів		Критерії оцінювання
Денна ф/н.	Заочна ф/н	
7	9-10	Послідовність, логічність написання роботи, що супроводжена наочним матеріалом та, відповідно, її захистом, виокремленням основних наукових положень, які структурно об'єднанні, проаналізовані та узагальнені висновками.
5-6	6-8	Достатній рівень представленої роботи, її теоретичний аналіз, проте у роботі відсутній зв'язок результатів практичної діяльності із науковими засадами, що обґрунтовують природу психотерапевтичної проблеми
3-4	4-5	Достатній рівень представленої роботи, її теоретичний аналіз, підготовлена презентація, що розкриває основні положення, проте здобувач не захистив представлений матеріал
2	2-3	Послідовність, логічність написання дослідження наявна, проте результати не мають візуального супроводу у вигляді презентації
1	1	Робота представлена, захищена усно, проте відсутні її захист і презентація
0		Робота відсутня

Критерії оцінювання контрольних робіт

Формою проміжного поточного контролю є контрольні роботи, які проводяться у письмовій формі або у вигляді тестів на платформі дистанційного навчання ДПУ MOODLE.

Шкала оцінювання проміжних модульних контрольних робіт

К-сть балів		Критерії оцінювання
Денна ф/н.	Заочна ф/н	
7	12-15	Здобувач вищої освіти у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано викладає його під час написання контрольних робіт із посиланням на актуальні літературні джерела, володіючи термінологічним словником із навчальної дисципліни
5-6	7-11	Здобувач вищої освіти володіє теоретичними засадами досліджуваної теми, проте не здатний пов'язати теорію із практикою, спостерігається недостатнє усвідомлення термінологічного апарату навчальної дисципліни
3-4	3-5	Здобувач вищої освіти в неповному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово викладає його у письмових відповідях, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності
1-2	1-2	Здобувач вищої освіти має суттєві ускладнення під час письмового викладу матеріалу, не розуміє змісту теоретичних питань, не готовий дати відповідь на практичні завдання
0	0	Робота відсутня

Підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за результатами поточного контролю (від 0 до 50 балів) та диференційованого заліку (від 0 до 50 балів). Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання є отримання не менше 25 балів за поточний контроль та 25 балів за підсумковий контроль у формі диференційованого заліку.

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в національну шкалу та шкалу за системою ЄКТС здійснюється в такому порядку:

Відповідність підсумкової рейтингової оцінки в балахоцінці за національною шкалою та шкалою ECTS

Сума балів за 100- бальною шкалою	Оцінка в ECTS	Значення оцінки ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
			Екзамен, диф. залік, курсова робота, практика	Залік
90-100	A	відмінно	відмінно	зараховано
80-89	B	дуже добре	добре	
70-79	C	добре	задовільно	
60-69	D	задовільно		
50-59	E	достатньо		
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незадовільно	не зараховано
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу		

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА

Шкала та критерії перезарахування результатів навчання, здобутих в неформальній освіті здобувача

Кількість балів	Форма заняття та діяльності	Критерії оцінювання	Рекомендовані ресурси для здобуття результату
19	Індивідуальна робота	Оцінюється робота за результатами надання сертифікату обсягом 30 годин (1 кредит ECTS) або більше	Масові онлайн курси https://www.dpu.edu.ua/osvita/neformalna-informalna-osvita
2	Семінарське заняття	Оцінюється робота за результатами надання сертифікату за темою заняття	Масові онлайн курси на платформі EdERA, Прометеус тощо. Онлайн курси мережевої академії Cisco (https://www.netacad.com/) тощо.
0		Відсутній результат або результат не відповідає тематиці дисципліни	

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

- диференційований залік;
- тести;
- комп'ютерне тестування на платформі MOODLE ДПУ;
- індивідуальні проекти;
- командні проекти;
- аналітичні звіти, реферати, есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- інші види робіт.

6. ФОРМИ ТА ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛІВ

Поточний контроль – контрольні заходи, які здійснюються впродовж модуля з метою оцінювання рівня навчальних досягнень здобувача вищої освіти. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та здобувачами вищої освіти; перевірка готовності сприйняття здобувачами навчального матеріалу дисципліни, оцінювання досягнених ними програмних результатів навчання, управління їх навчальною мотивацією.

Форми поточного контролю (контрольних заходів):

- 1) модульні (а) контрольні(а) роботи(а);
- 2) письмові, усні опитування на семінарських заняттях;
- 3) есе, реферат, презентація;
- 4) огляд спеціальної літератури;
- 5) тестування за темами;
- 6) реферат;
- 7) проведення конференцій та круглих «столів».

В процесі поточного контролю оцінюється СРС над досліджуваним матеріалом: повнота виконання завдань, рівень засвоєння навчальних матеріалів та окремих розділів навчальної дисципліни, робота з додатковою літературою, вміння й навички індивідуальних і групових презентацій, оволодіння практичними навичками аналітичної, дослідницької роботи, технічних або економічних розрахунків тощо.

Семестровий модуль завершується модульною контрольною роботою (МКР). Модульні(а) контрольні(а) роботи(а) є обов'язковою формою поточного контролю. Модульна контрольна робота може виконуватися у письмовій або комп'ютерній формі. Форма проведення модульного контролю визначається кафедрою (викладачем), за якою (им) закріплене викладання дисципліни.

Підсумковий контроль з навчальної дисципліни проводиться після завершення її вивчення з метою встановлення досягнення здобувачем вищої освіти заявлених результатів.

Підсумковий контроль проводиться у формі диференційованого заліку.

Перелік питань для проміжного модульного контролю №1

1. Охарактеризуйте предмет і завдання курсу «Новітня історія України: європейський вимір». Визначте основні періоди вітчизняного історичного процесу.
2. Сучасна методологія історичного дослідження: компаративістика і міждисциплінарність. Транскультурні, регіональні, гендерні студії та їх роль в історичному пізнанні.
3. Історична пам'ять, історична політика, історичні міфи.
4. Середньовічна Європа: основні тенденції розвитку.
5. Київська Русь у контексті загальноєвропейських геополітичних і соціокультурних трансформацій.
6. Хрещення Русі як цивілізаційний вибір.
7. Основні тенденції розвитку європейського суспільства у ранньомодерний період.
8. Геополітичні зміни у Східній Європі упродовж XIV – XVI ст.: утворення Великого князівства Литовського, Кримського ханства, Московської держави і Речі Посполитої. Боротьба Литовського і Московського князівств за давньоруську спадщину.
9. Українські землі у ранньомодерну добу: структури повсякденності та їх трансформація. Магдебурзьке право та «шляхетська демократія» – паростки формування громадянського суспільства.
10. Реформаційні рухи в Європі та їх вплив на соціум українських земель.
11. Теорія компаративних фронтів.
12. Виникнення і розвиток козацтва як суспільства фронтиру.
13. Запорозька Січ та її роль у геополітичних стратегіях Речі Посполитої, Московії, Кримського ханства, Османської імперії упродовж XVI – XVIII ст.
14. Національно-визвольні змагання українського народу під проводом Б. Хмельницького як

складова європейських революційних рухів XVI – XVIII ст. Історичні оцінки діяльності Б. Хмельницького.

15. Переяславська угода 1654 р.: мета, характер та історико-правові наслідки.

16. Боротьба за збереження козацької державності упродовж другої половини XVII ст. Велика Руїна.

17. Державницькі стратегії І. Мазепи щодо збереження козацької автономії.

18. Інкorporація Гетьманщини до складу Російської імперії: причини, періодизація та особливості процесу.

19. Генезис українського ранньомодерного суспільства: соціальні практики і культураповсякдення.

20. Роль козацтва у суспільних рухах та антифеодальній боротьбі українського народу упродовж XVIII ст.

21. Геополітичні зміни у Центрально-Східній Європі у другій половині XVIII ст. Поділи Речі Посполитої та приєднання Криму і Північного Причорномор'я до складу Російської імперії.

Перелік питань для проміжного модульного контролю №2

1. Модернізація як феномен та її соціально-економічні, політико-правові й етнокультурні наслідки.

2. Лібералізм, консерватизм, націоналізм, соціалізм, комунізм та їх вплив на суспільні трансформації.

3. Державно-правовий, політичний і соціально-економічний статус українських земель у складі імперій Романових і Габсбургів. Особливості модернізації.

4. Специфіка формування модерної української нації.

5. Український національний проект і політизація українського руху наприкінці XIX ст., його основні течії.

6. Геополітичні зміни в Європі наприкінці XIX – на початку XX ст. і формування військово-політичних блоків.

7. Україна в роки Великої війни: світовий баланс сил та національні інтереси українців. Розв'язання «українського питання» у Версальсько-Вашингтонській системі повоєнного облаштування світу.

8. Українська революція 1917-1921 рр.: державницькі проекти й стратегії їх реалізації. Народження нації. Боротьба проти більшовицької агресії і білогвардійського руху.

9. У роки Української революції 1917-1921 рр.

10. Україна в умовах становлення комуністичного режиму: державотворчі, соціально-економічні і культурні стратегії 1920-х років.

11. Сталінська модернізація України: економічні і соціокультурні наслідки.

12. Голодомор 1932-1933 рр. як практика геноциду українського народу.

13. Тоталітаризм як політичний режим в Україні: його сутність та механізми реалізації.

14. Початок Другої світової війни та доля західноукраїнських земель.

15. Напад гітлерівської Німеччини та її союзників на СРСР, початок радянсько-німецької війни.

16. Встановлення нацистського «нового порядку» на окупованій території України. Голокост як вияв кризи гуманізму: регіональна специфіка.

17. Розгортання Руху Опору в країні, його регіональна специфіка і практична діяльність.

18. У роки Другої світової війни та її геополітичні наслідки. Історична пам'ять та міфологізація Другої світової війни у контексті сучасної державної й етнонаціональної політики України.

19. Роль УРСР на міжнародній арені у повоєнний період.

20. Розгортання «холодної війни» і формування біполярної моделі світу. Утворення військово-політичних блоків.

21. Відновлення радянських тоталітарних практик у перше повоєнне десятиліття, боротьба проти націоналістичного підпілля.

22. Хрущовська «відлига» як вияв радянської лібералізації: її непослідовність та обмеженість. Включення Криму до складу УРСР: причини та наслідки.

23. Протестні рухи 1950-х – 1960-х років у Європі та їх наслідки для українського суспільства. Український дисидентський рух як вияв національно-демократичної опозиції радянському режиму

(1960-ті – 1980-ті роки).

24. Криза радянської суспільної моделі: соціально-економічні, політико-правові й етнокультурні наслідки.
25. Повсякденне життя українців в умовах «розвиненого соціалізму»: соціокультурні та демографічні трансформації.
26. Завершення «холодної війни» і руйнація біполярної моделі світу.
27. Проголошення незалежності України 1991 р.
28. Інтеграційні процеси в Європі наприкінці ХХ ст. і утворення Європейського Союзу. Глобалізація: соціально-економічні, політичні і національно-культурні наслідки.
29. Формування багатополярного світу і регіональні стратегії інтеграції.
30. Мультикультуралізм як ціннісно-світоглядна основа європейського співтовариства. Європейське суспільство і націоналістичні виклики початку ХХІ ст.
31. Зовнішня політика Української держави: основні вектори та етапи реалізації. Інтеграція України у ЄС та співпраця у міжнародних структурах.
32. Українське суспільство наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст.: соціально-економічні і політичні стратегії реформування.
33. Протестні рухи як форма громадянської активності і чинник суспільних трансформацій. Помаранчева революція 2004 р. як спроба структурного «перезавантаження» системи. Революція Гідності 2013-2014 рр. та боротьба за збереження територіальної цілісності України.
34. Російсько-українська війна та її наслідки.
35. Особливості духовно-культурного відродження і формування нових ціннісно-світоглядних орієнтирів українського народу наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

1. Охарактеризуйте роль історичної політики у формуванні національної свідомості, наведіть приклади.
2. Поясніть, чи завжди історичні міфи виконують негативну роль у процесі суспільної комунікації. Відповідь обґрунтуйте за допомогою прикладів.
3. Охарактеризуйте Центральну-Східну Європу як історичний регіон, визначте його специфіку.
4. Особливості соціально-економічних, державно-політичних і соціокультурних трансформацій у Київській Русі упродовж ІХ – ХІІ ст.
5. Хрещення Русі як цивілізаційний вибір: геополітичні та соціокультурні наслідки.
6. Галицько-Волинське князівство як чинник геополітичних трансформацій у Східній Європі упродовж ХІІІ – ХІV ст.
7. Геополітичні зміни у Східній Європі упродовж ХІV – ХVІ ст.: утворення Великого князівства Литовського, Кримського ханства, Московської держави і Речі Посполитої та їх наслідки для українських земель.
8. Магдебурзьке право та «шляхетська демократія» – паростки формування громадянського суспільства.
9. Виникнення і розвиток козацтва як суспільства фронтиру.
10. Реформаційні рухи в Європі та їх вплив на соціум українських земель.
11. Національно-визвольні змагання українського народу під проводом Б. Хмельницького як складова європейських революційних рухів ХVІ – ХVІІІ ст.
12. Переяславська угода 1654 р.: мета, характер та історико-правові наслідки.
13. Боротьба за збереження козацької державності упродовж другої половини ХVІІ ст. Велика Руїна.
14. Державницькі стратегії І. Мазепи щодо збереження козацької автономії.
15. Інкorporація Гетьманщини до складу Російської імперії: причини, періодизація та особливості процесу.
16. Роль козацтва у суспільних рухах та антифеодальній боротьбі українського народу упродовж ХVІІІ ст.
17. Геополітичні зміни у Центральній-Східній Європі у другій половині ХVІІІ ст. Поділи Речі

- Посполитої та приєднання Криму і Північного Причорномор'я до складу Російської імперії.
18. Державно-правовий, політичний і соціально-економічний статус українських земель у складі імперії Романових.
 19. Державно-правовий, політичний і соціально-економічний статус українських земель у складі імперії Габсбургів.
 20. Специфіка формування модерної української нації: регіональні особливості.
 21. Діяльність українських політичних партій наприкінці XIX – на початку XX ст. і становлення українського парламентаризму.
 22. Україна в роки Першої світової війни: світовий баланс сил та національні інтереси українців.
 23. Проблема державного самовизначення у діяльності Української Центральної ради 1917-1918 рр.
 24. Державницький проект гетьмана П. Скоропадського: спроба консервативного перевороту.
 25. Директорія, її внутрішня політика і зовнішньополітичні орієнтири. Історичне значення проголошення злуки УНР і ЗУНР.
 26. Проголошення Західноукраїнської Народної Республіки, її внутрішня і зовнішня політика.
 27. Політичний курс більшовиків в Україні у 1919-1920 рр. «Воєнний комунізм».
 28. Україна в умовах становлення комуністичного режиму: державотворчі, соціально-економічні і культурні стратегії 1920-х років.
 29. Сталінська модернізація України: економічні і соціокультурні наслідки.
 30. Голодомор 1932-1933 рр. як практика геноциду українського народу.
 31. Тоталітаризм як політичний режим в Україні: його сутність та механізми реалізації.
 32. Початок Другої світової війни та доля західноукраїнських земель.
 33. Напад гітлерівської Німеччини та її союзників на СРСР, початок радянсько-німецької війни.
 34. Встановлення нацистського «нового порядку» на окупованій території України. Голокост як вияв кризи гуманізму: регіональна специфіка.
 35. Розгортання Руху Опору в країні, його регіональна специфіка і практична діяльність.
 36. Роль СРСР та країн-учасниць антигітлерівської коаліції у розгромі нацистської Німеччини та її союзників.
 37. Внесок народу України у перемогу над нацизмом. У роки Другої світової війни та її геополітичні наслідки.
 38. Відновлення радянських тоталітарних практик у перше повоєнне десятиліття, боротьба проти націоналістичного підпілля.
 39. Геополітичні зміни у Східній Європі по завершенню Другої світової війни і доля українського населення. Операція «Вісла».
 40. Хрущовська «відлига» як вияв радянської лібералізації: її непослідовність та обмеженість. Включення Криму до складу УРСР: причини та наслідки.
 41. Протестні рухи 1950-х – 1960-х років у Європі та їх наслідки для українського суспільства.
 42. Український дисидентський рух як вияв національно-демократичної опозиції радянському режиму (1960-ті – 1980-ті роки).
 43. Криза радянської суспільної моделі: соціально-економічні, політико-правові й етнокультурні наслідки.
 44. Завершення «холодної війни» і руйнація біполярної моделі світу.
 45. Україна в умовах «перебудови» (1985-1991 рр.): стратегії реформування радянського суспільства і розгортання національно-демократичної опозиції режиму.
 46. Проголошення незалежності України 1991 р.: етапи та особливості державотворення.
 47. Українське суспільство наприкінці XX – на початку XXI ст.: соціально-економічні і політичні стратегії реформування.
 48. Протестні рухи як форма громадянської активності і чинник суспільних трансформацій.
 49. Помаранчева революція 2004 р. як спроба структурного «перезавантаження» системи.
 50. Революція Гідності 2013-2014 рр. та боротьба за збереження територіальної цілісності України.
 51. Зовнішня політика незалежної Української держави: основні вектори та етапи реалізації.

52. Інтеграція України у ЄС та співпраця у міжнародних структурах.

53. Російсько-українська війна та її наслідки.

54. Особливості духовно-культурного відродження і формування нових ціннісно-світоглядних орієнтирів українського народу наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст.: труднощі подолання постколоніального синдрому.

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Верменич Я. "Війни ідентичностей": українсько-російське цивілізаційне протистояння у когнітивно-дискурсивному вимірі. Нарис / Відп. ред. В. А. Смолій. НАН України. Інститут історії України. Київ: Інститут історії України, 2023. 87 с.
2. Грицак Я. Подолати минуле: глобальна історія України. К.: Портал, 2022. 408 с.
3. Плохій С. М. Брама Європи : історія України від скіфських воєн до незалежності: пер. с англ. / Сергій Миколайович Плохій ; пер. Роман Ключко; гол. ред. С. І. Мозгова; відп. за вип. О. М. Шелест. Перероб. і допов. вид. Харків: Книжковий Клуб "Клуб Сімейного Дозвілля", 2021. 509 с

Допоміжна:

4. Балух В.О. Ранньомодерна Європа: підручник / В.О. Балух, В.П. Коцур. Чернівці: Наші книги, 2016. 704 с.
5. Віднянський С. В. Україна в історії Європи та європейська політика незалежної України. Навчальна програма та тематика семінарських занять спеціального курсу для закладів вищої освіти / За ред. В. Смолія. НАН України. Інститут історії України. Київ: Інститут історії України, 2023. 28 с.
6. Грушевський М. Історія України-Руси М. Грушевський. URL://<http://litopys.org.ua/hrushrus/iur.htm>
7. Дейвіс Н. Європа: Історія / Норман Дейвіс. Пер. з англ. П. Тарашук, О. Коваленко. К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2001. 1463 с. URL:// http://chtyvo.org.ua/authors/Deivis_Norman/Yevropa_Istoriia/
8. За Ідентичність і Незалежність. Війна Росії проти України: історичні передумови, геополітичні паралелі. У 2-х к. К. 1 / Відп. ред. В. Смолій; Упоряд.: Г. Боряк, О. Ясь. Київ: ТОВ "Видавництво "Кліо"", 2022. 800 с.
9. За Ідентичність і Незалежність. Війна Росії проти України: історичні передумови, геополітичні паралелі. У 2-х кн. Кн. 2 / Відп. ред. В. Смолій; Упоряд.: Г. Боряк, О. Ясь. – Київ : ТОВ "Видавництво "Кліо"", 2022. 801-1552 с.
10. Залізняк Л. Стародавня історія України / Л. Залізняк; Нац. ун-т «Києво-Могилянська академія». К.: Темпора, 2019. 542 с. URL:// <http://www.twirpx.com/file/1170629/>
11. Історія сучасного світу: соціально-політична історія XV – початку XXI століть: навч. посіб./ за ред. Ю. А. Горбаня. – 4-те вид., переробл. і допов. К.: Знання, 2012. 438 с.
12. Кордон М. Європейський Союз: результати розвитку за 65 років / Микола Кордон // INTERMARUM: історія, політика, культура. 2015. Вип. 2. С. 325-334.
13. Мальська М. П. Основи європейської інтеграції підручник / М. П. Мальська, Н. В. Антонюк К.: «Центр учбової літератури», 2015. 320 с. URL:// http://culonline.com.ua/Books/osnovy_evropeyskoy_sntegratsii_malska.pdf
14. Мартинов А. Ю. Розвиток відносин України і Європейського Союзу (1994–2023) / НАН України. Інститут історії України. Київ: Інститут історії України, 2023. 88 с.
15. Добко Т., Дуднік О. Українська революція (1917–1921) у бібліографічних покажчиках : монографія / Тетяна Добко, Олександр Дуднік ; наук. ред. Л. А. Дубровіна ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2022. 389 с. ISBN 978-966-02-9767-1
16. Орлова Т. В. Історія сучасного світу (XV–XXI століття): навчальний посібник Т.В. Орлова. К.: Вікар, 2008. 552 с. URL:// http://chtyvo.org.ua/authors/Orlova_Tetiana/Istoriia_suchasnoho_svitu_XV-KhKhI_stolittia/
17. Снайдер Т. Криваві землі: Європа між Гітлером та Сталіним: монографія / Тимоті Снайдер. К.: Грані-Т, 2011. 448 с. URL://http://chtyvo.org.ua/authors/Timothy_David_Snyder/Kryvavi_zemli_Yevropa_pomizh_Hitlerom_ta_Stalinym/
18. Снайдер Т. Перетворення націй. Польща, Україна, Литва, Білорусь 1569–1999 / Тимоті Снайдер; пер. з англ. Антона Котенка, Олександра Надтоки. Національний університет «Києво-Могилянська академія» Центр європейських гуманітарних досліджень.

К.: Дух і літера, 2012. 464 с. URL:// <https://www.e-reading.club/book.php?book=1037580>

19. Чухліб Т. Козацька Україна на міжнародній арені. – Київ: Видавництво "Арій", 2023. 352 с.

20. Я. Грицак. Нарис історії України. Формування модерної нації XIX-XX століття. Yakaboo Publishing: 2019. 656 с. URL: <http://surl.li/prtva>

Інформаційні ресурси Інтернет:

21. Інститут історії України НАН України. URL: <http://www.history.org.ua/>

22. Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України. URL:// <http://www.ipiend.gov.ua/>

23. Інститут українознавства імені І. Крип'якевича НАН України. URL:// <http://www.inst-ukr.lviv.ua/>

Міжнародні видання:

24. Andriy Zayarnyuk. A Revolution's History, a Historians' War. URL://

http://shron.chtyvo.org.ua/Zaiarniuk_Andrii/A_Revolutions_History_A_Historians_War_en.pdf

25. Zenon E. Kohut. From Commonwealth to Ukraine: The Reconceptualization of "Fatherland" in Cossack Political Culture (1660s–1680s), 269-289. URL:// <http://surl.li/pehzm>.